

Postanowienie z dnia 18 grudnia 1997 r.

II UKN 422/97

Kasacja nie przysługuje od wyroku sądu drugiej instancji w części uchylającej sprawę do ponownego rozpoznania.

Przewodniczący SSN: Zbigniew Myszka (sprawozdawca), Sędziowie SN: Andrzej Kijowski, Stefania Szymańska.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 18 grudnia 1997 r. sprawy z wniosku Edwarda Z. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w R. o emeryturę, na skutek kasacji wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie z dnia 20 czerwca 1997 r. [...]

p o s t a n o w i ł:

odrzucić kasację.

U z a s a d n i e n i e

Zakład Ubezpieczeń Społecznych-Oddział w R., Inspektorat w M. decyzją z dnia 15 grudnia 1995 r. dokonał waloryzacji emerytury Edwarda Z. z uwzględnieniem 39 lat okresów składkowych do wyliczenia wysokości świadczenia. Ubezpieczony wniósł o uchylenie tej decyzji wobec braku prawomocności wcześniejszych decyzji waloryzacyjnych, od których odwoływał się, a także domagał się zmiany decyzji z 26 lutego 1991 r., zarzucając zaniżanie jego emerytalnego stażu okresów składkowych i nieskładkowych. W końcu zarzucił niewydanie decyzji wykonującej wyrok Sądu Wojewódzkiego z dnia 21 maja 1992 r. [...], nakazujący uwzględnienie do jego uprawnień okresu działalności kombatanckiej i okresu studiów, co spowodowało zaniżanie wysokości jego emerytury od daty jej przyznania. W wykonaniu zarządzenia Sądu Wojewódzkiego z dnia 23 września 1996 r. o zwrocie akt organowi rentowemu w celu dołączenia decyzji wydanych w następstwie tego wyroku oraz wyroku Sądu

Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 30 września 1992 r. [...], organ rentowy wydał decyzję z dnia 25 lipca 1996 r., uwzględniającą 47 lat okresów składkowych oraz wyrównał należne z tego tytułu świadczenie z ustawowymi odsetkami. Ubezpieczony złożył odwołanie również od tej decyzji. Zarzucił jej nieważność wobec braku możliwości skontrolowania wyliczenia wysokości skorygowanej emerytury przez niewyjaśnienie, jakie sporne okresy składkowe uwzględniono, a jakie pominięto; jakie zastosowano stopy odsetkowe i czy obliczono je od zwaloryzowanych zaniżonych kwot świadczenia oraz czy zastosowano nie podlegający ograniczeniu wskaźnik podstawy wymiaru w okresie od 1 stycznia 1991 r. do 1 listopada 1991 r.

Po rozpoznaniu sprawy Sąd Wojewódzki -Sąd Pracy w Rzeszowie wyrokiem z dnia 29 stycznia 1997 r. umorzył częściowo postępowanie w sprawie z odwołania od decyzji z dnia 15 grudnia 1995 r. w części dotyczącej zaliczenia do stażu pracy okresów działalności kombatanckiej od 1 października 1939 r. do 1 lipca 1944 r. i studiów od 16 listopada 1949 r. do 13 października 1952 r., a w pozostałej części odwołanie oddalił. Sąd Wojewódzki zmienił także decyzję z dnia 25 lipca 1996 r. w części dotyczącej odsetek, które należy liczyć od 30 września 1992 r., a w pozostałej części odwołanie oddalił, a nadto oddalił odwołanie od decyzji z 12 września 1996 r.

Po rozpoznaniu apelacji ubezpieczonego, Sąd Apelacyjny-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie wyrokiem z dnia 20 czerwca 1997 r. uchylił zaskarżony wyrok Sądu Wojewódzkiego w jego pkt 1 w części oddalającej odwołanie i w pkt 2 - ustalającym odsetki od 30 września 1992 r. oraz poprzedzającą ten wyrok decyzję z dnia 25 lipca 1996 r. i sprawę w tym zakresie przekazał organowi rentowemu do ponownego rozpoznania (art. 477¹⁴ KPC) - uznając, że decyzja organu rentowego nie zawiera szczegółowego uzasadnienia sposobu wyliczenia zaległości głównej wraz z należnymi odsetkami, co powoduje brak możliwości jej zweryfikowania. Sąd drugiej instancji uznał również ogólny zarzut podważający trafność wyliczenia zaległości emerytalnych ubezpieczonego w kontekście formalnych wymagań szczegółowego uzasadnienia podstawy prawnej i faktycznej wydanej decyzji rentowej, co organ rentowy winien uzupełnić przy ponownym rozpoznaniu sprawy.

Uchylając pkt 1 zaskarżonego wyroku w jego części, dotyczącej uwzględnienia w wymiarze świadczenia okresu pracy w gospodarstwie rolnym i „podwójnego” liczenia okresu działalności kombatanckiej Sąd Apelacyjny odrzucił odwołanie w tym

zakresie (pkt II wyroku), wskazując, że to ponowione żądanie było przedmiotem niekorzystnego dla apelującego wyroku Sądu Wojewódzkiego w Rzeszowie z 21 maja 1992 r. [...] W konsekwencji postępowanie w tym zakresie było niedopuszczalne ze względu na reguły art. 366 KPC w związku z art. 199 § 1 pkt 2 KPC, co nakazywało uchylenie tej części zaskarżonego wyroku i odrzucenie odwołania na zasadzie art. 386 § 3 KPC.

W końcu w pkt III wyroku Sąd Apelacyjny oddalił odwołanie od decyzji emerytalnej z dnia 12 września 1996 r. - uznając, że pozostawała ona bez związku z wcześniejszymi decyzjami wydanymi w sprawie, co w szczególności odnosi się do decyzji z 25 lipca 1996 r. (podlegającej uchyleniu) - jako orzekającej tylko w przedmiocie zaległych świadczeń emerytalnych (przed wydaniem decyzji waloryzacyjnej). Sąd Apelacyjny uznał za nieuzasadnione odwołanie w tym zakresie wobec trafności tej decyzji i z braku zarzutów przeciwko sposobowi przeprowadzenia waloryzacji.

W kasacji ubezpieczonego, skierowanej przeciwko pkt II i III zaskarżonego wyroku, podniesiono zarzut naruszenia prawa materialnego, w szczególności „przepisów ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U., Nr 40, poz. 267 ze zm.), przez błędne przyjęcie, że wskaźnik wysokości poborów skarżącego ustalony przez organ rentowy w jego pierwszej decyzji przyznającej emeryturę wynosi jedynie 275, 72%”, co wynikało z uwzględnienia zaniżonego stażu emerytalnego; oraz „przez zaniechanie doliczenia skarżącemu do wskaźnika poborów 24% za ponad 20-letni nieprzerwany staż pracy i przez niedoliczenie wskaźnika procentowego dodatku za każdy rok składkowy i nieskładkowy stażu pracy skarżącego”.

Nadto kasacja podniosła zarzut naruszenia przepisów postępowania, a w szczególności art. 227 i 233 § 1 i 2 KPC - przez zaniechanie przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego z zakresu księgowości, który dawałby podstawę do prawidłowej oceny materiału dowodowego w sprawie i „właściwej oceny postawy procesowej organu rentowego, lekceważącego nie tylko istotne interesy skarżącego, ale także lekceważącej nakazy wyroków sądowych, co spowodowało już przewlekłość procesu od 7-miu lat”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Jakkolwiek kasacja została skierowana przeciwko pkt II i III zaskarżonego wyroku, to w istocie rzeczy zmierza ona w swojej treści do zweryfikowania „prawidłowego ustalenia i przyjęcia wysokości procentowego wskaźnika poborów skarżącego”, czyli została ona skierowana przeciwko pkt 1 zaskarżonego orzeczenia, w którym Sąd Apelacyjny orzekł kasatoryjnie. W tej części zaskarżony wyrok nie kończy postępowania w sprawie, przeto nie poddaje się procedurze kasacyjnej, skoro zgodnie z treścią art. 392 § 1 KPC kasacja przysługuje wyłącznie od wyroku lub postanowienia, wydanych przez sąd drugiej instancji i kończących postępowanie w sprawie.

Wniesiona skarga kasacyjna podlegała zatem rozpoznaniu w części kwestionującej uchylenie przez Sąd Apelacyjny pkt 1 wyroku Sądu pierwszej instancji i odrzucenia odwołania ubezpieczonego, który ponowił żądanie uwzględnienia mu do wzrostu pobieranego świadczenia okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od 1 sierpnia 1944 r. do 2 października 1948 r. oraz okresu działalności kombatanckiej w podwójnym wymiarze, które zostało negatywnie rozstrzygnięte prawomocnym wyrokiem Sądu Wojewódzkiego w Rzeszowie z dnia 21 maja 1992 r.; oraz co do pkt. III zaskarżonego wyroku, odnośnie do którego skarżący domagał się weryfikacji decyzji organu rentowego z dnia 12 września 1996 r., waloryzującej emeryturę w wysokości ustalonej na dzień 31 sierpnia 1996 r. przez pomnożenie kwoty tego świadczenia przez jednolity 115,2% wskaźnik waloryzacji świadczeń emerytalno-rentowych. W tym zakresie wartość przedmiotu zaskarżenia w sposób oczywisty nie sięga kwoty pięciu tysięcy złotych, przeto Sąd Najwyższy stwierdził ograniczenie *ratione valoris* wniesionej kasacji, która nie przysługuje w sprawach o wzrost świadczenia z ubezpieczenia społecznego, jeżeli wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż pięć tysięcy złotych (art. 393 pkt 1 KPC). W tej sytuacji wobec nieodrżucenia niedopuszczalnej kasacji przez Sąd drugiej instancji w trybie art. 393⁵ KPC, stosowne orzeczenie wydał Sąd Najwyższy w zgodzie z art. 393⁸ § 1 KPC.

=====